СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLIX. Ч. 205. Джерзі Сити, Н. Дж., субота, 6-го вересня 1941. No. 205. Jersey City, N. J., Saturday, September 6, 1941. VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

НЕВІДОМА ПІДВОДНА ЛОДКА АТАКУЄ АМЕРИКАНСЬКИЙ КОНТРТОРПЕДОВЕЦЬ

ВАШИНГТОН. — Американську публику заалярмувала вістка департаменту маринарки, що невідомої національности підводна лодка заатакувала в четвер рано американський контрторпедовець „Ґрір", який плив до Ісляндії. Субмарина пустила торпеду, яка одначе хибила ціли. У відповідь на це Лоренс Г. Фрост, командант корабля, казав кинути кілька проти-субмаринових бомб. Хоч про цей інцидент негайно повідомлено президента Рузвелта, однак досі Білий Дім не дав в цій справі жадної заяви.

Це є перша спроба нападу на американські кораблі, від коли американські війська заняли острів Ісляндію; однак це вже другий раз, коли підводна лодка воюючої держави атакує американські кораблі. Бо як відомо, дня 9. червня ц. р. німецька субмарина затопила американський корабель „Робін Мур" на полудневому Атлянтику. Є правдоподібні здогади, що атакуюча субмарина належить до німецької атлянтійської фльоти.

АМЕРИКАНСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ З БЕНЗИНОЮ ПРИБУВ ДО ВЛАДИВОСТОКА

ВАШИНГТОН. — З департаменту стейту повідомляють, що до Владивостоку без пригод прибув американський корабель-цистерна „Л.П. Ст. Клер", з ладунком бензини, призначеної для большевицьких літаків. Згаданий корабель виїхав з Лос Анджелес 15. серпня ц. р. Вслід за тим, як повідомляють американські морські власти, прибудуть два інші кораблі з бензиною. Замітне те, що корабель пройшов без найменших перешкод через японську морську зону. Як відомо, американський уряд настоює на тому, що на морі повинна панувати безоглядна свобода для кораблів всіх народів світа.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ ПРИ ПРАЦІ

ВАШИНГТОН. — Департамент торговлі повідомляє, що в перших шістьох місяцях цього року американський нарід зложив на допомогові й добродійні ціли датки вартости $22,000,000. Цей великий дар становлять: пожива, одіж та медичні артикули, які зібрав Американський Червоний Хрест.

НАФТОВІ КОМПАНІЇ ГОДЯТЬСЯ ДОСТАВИТИ ЦИСТЕРНИ

ВАШИНГТОН. — Представники нафтової промисловости згодилися дати для публичного вжитку всі можливі вагони-цистерни, що є в їх розпорядимості, щоб облекшити труднощі перевозу бензини в східних стейтах Злучених Держав Америки. Це наступило по тім, як представники залізничих компаній заявили, що в їх розпорядимості є понад 20,000 цистерн, які можуть бути використані в теперішній скрутний час.

ВЕЛИЧИНА АМЕРИКАНСЬКОЇ АРМІЇ

ВАШИНГТОН. — Американські військові власти подають, що американські збройні сили начисляють по нинішній день 1,580,775 людей. З того числа, 105,675 припадає на старшин ріжних ступнів. В старшинському складі є 15,040 заводових старшин, 22,300 старших Національної Ґвардії й 68,675 резервових старшин.

БОЛЬШЕВИЦЬКА МІСІЯ ПРИБУЛА ДО АМЕРИКИ

ВАШИНГТОН. — Департамент війни заявив, що большевицька військова делегація в числі 47 осіб, прибула з Аляски до Сієтл. Місія, на чолі котрої стоїть ген. М. Громов, має оглядати американські летунські фабрики. На зустріч місії виїхав А. Н. Федотов, член советської амбасади у Вашінгтоні.

АЛИС МАРБЛ ПРАЦЮЄ ДЛЯ КРАЄВОЇ ОБОРОНИ

НЮ ЙОРК. — Ф. Ля Ґвардія, посадник міста Ню Йорку, назначив панну Алис Марбл, відому тенісову чемпіонку, заступником директора фізичного виховання в Бюрі Цивільної Оборони. В інтерво з журналістами панна Марбл заявила, що вона почне організувати по Америці жіночі спортові клюби, в котрих буде переправджувати фізичний вишкіл жінок. Ціль такого вишколу — це фізична підготовка американської жінки до витривалости й загартування, що потрібні для активної оборони краю.

ҐУБЕРНАТОР ЗАКЛИКАЄ ДО ЄДНОСТИ

БРІДЖПОРТ (КОНН.). Роберт А. Гурлей, ґубернатор стейту Конектикат, промовляючи на стейтовій конвенції праці, виступив гостро проти ізоляціоністів та візвав американський нарід до праці й єдности. Він закликав до згоди між працею й капіталом та до більшої видатности американської продукції, бо це буде запорукою „поразки Гітлера та всіх тих, що з ним тримають".

ЩЕ ПРО ВТЕЧУ РУДОЛЬФА ГЕСА

ВАШИНГТОН. — Американський летунський експерт Доннінґ, що прибув на днях з Европи, заявив, що літак, на якому втік Рудольф Гес, хоч і був німецької марки „Мессершміт", мав багато американських складових частин. З того ніби малоб виходити, що в підготовці його втечі брали участь американці або англійці.

ПОЛЯКИ ДІСТАНУТЬ ДОПОМОГУ НА ОСНОВІ „ЛІЗ-ЛЕНД" ЗАКОНУ

Президент Рузвелт заявив, що польський еміґраційний уряд дістане з Америки допомогу на основі „ліз-ленд" закону. Президент ствердив, що „геройський опір польських військ є в інтересі Злучених Держав". Польський леґіон, який тепер організується в Канаді, скоро одержить скоростріли, кріси, гармати, амуніцію, гроки та інші воєнні засоби.

Як відомо, польський уряд ген. Сікорського має нечисленні відділи польських недобитків з Франції, які тепер боряться по стороні Англії. Є це головно летунські відділи. В останньому часі організується польський леґіон у Виндзор і Овен Савнд, в Канаді. До того леґіону можуть зголошуватися лиш польські горожани або американські польського походження; канадійським полякам у поборовому віці не вільно вступати до того леґіону, вони мають служити в канадійській армії. Командантом того леґіону є ген. Броніслав Дух.

Як доносить польська американська преса, число леґіону охотників є дуже мале. Не зважаючи на гарячі заклики польської амбасади у Вашінгтоні та польських консулів в Америці й Канаді, поляки якось не дуже вступають в ряди леґіону.

ПРЕДСТАВНИК ПРЕЗИДЕНТА М. ТЕЙЛОР ВИЇХАВ ДО ВАТИКАНУ

М. Тейлор, особистий представник президента Рузвелта при Ватикані, виїхав на трансатлянтійському літаку „Єнкі Клепер" до Лізбони, звідки удасться до Ватикану, щоб продовжати свої обовязки не-офіційного амбасадора при папській столиці. Тейлор заявив, що він їде, щоб в імени президента Рузвелта дальше переговорювати з папою Пієм XII. На його думку тісні звязки між папою, „найбільшим духовим лідером" й президентом Рузвелтом, головою найбільшої свободолюбної держави, яка не заанґажована у війні, є дуже потрібні й на часі.

М. Тейлор повернув з Риму перед кількома місяцями, для поправи свого здоровля. Тепер, як показується, він тішиться добрим здоровлям.

ОКРУЖЕННЯ Й ОБЛОГА ЛЕНІНҐРАДУ

Німецькі звідомлення говорять, що німецько-фінським військам вдалося окружити Ленінград. Лише через озеро Ладоґа можуть тепер советські сили в Ленінграді сполучуватись з рештою Советів. Але, як натякають німецькі кола, німці не будуть пробувати силою брати Ленінграду, тільки, подібно як Одесу, будуть виголоджувати. Їх завданням є витратити при здобутті якнайменше сил. Посунення советських військ на деяких фронтах німці пояснюють тим, що це замана в лапку. Німецька влада звернулась до німецького народу, щоб не непокоївся скупими звідомленнями з фронту. Бо саме тепер відбуваються на фронті дуже важні операції. Точне звідомлення буде подане як закінчаться ті операції.

СОВЕТИ ГОВОРЯТЬ ПРО НОВІ УСПІХИ

Советські звідомлення говорять про нові успіхи на фронті. Вони кажуть, що в околицях Гомеля советські війська перейшли Дніпро і укріпились на західнім березі. А на центральнім фронті, кажуть советські звідомлення, їх війська поборюють німців з успіхом. Советські звідомлення також скупі на якісь виразні назви і місцевости, а подають все загальниково. В невтральних військових колах таке переконання, що советські війська розпочали на цілім фронті величезну протиофензиву.

АНҐЛІЙСЬКІ ПОВІТРЯНІ НАЛЕТИ

З Каїро доносять, що британська повітряна сила напала на Середземнім морі на конвой кораблів, належачих до держав „осі" і затопила один, а три поважно ушкодила. А з Лондону доносять, що один анґлійський літак, типу „повітряної фортеці", атакував німецькі бази в Ротердамі і заподіяв їм великі шкоди.

НІМЦІ „НЕ ЗНАЮТЬ НІЧОГО" ПРО СУБМАРИНУ

Німецьке міністерство морських справ, на виводи журналістів, відповіло, що цілковито нічого не знає про напад субмарини на американського контрторпедовця.

АНҐЛІЯ МОБІЛІЗУЄ ВСІХ ЧОЛОВІКІВ

В Анґлії розпочато мобілізацію всіх чоловіків, які тільки годні носити зброю. В деяких військових колах з приводу цього говорять, що Британія на весну приготовляється до наїзду на европейський континент.

АМЕРИКАНСЬКІ ЛІТАКИ ДЛЯ КИТАЮ.— Постанова президента Рузвелта посилати допомогу Китаєві є причиною висилки американських літаків до Китаю. На світлині китайські механіки в Бурмі щойно розпакували скрині з розібраними літаками й переносять частини літака до шопи, де їх мають складати.

КАНАДІЙСЬКИЙ ПРЕМІЄР ПРО „НОВИЙ ЛАД" І ПРО РОЛЮ АМЕРИКИ

ЛОНДОН. — На банкеті, влаштованім лондонським посадником, канадійський премієр МекКензі Кінґ, заявив, що новий лад, опертий на свободі, може бути осягнений лише тоді, коли разом до співпраці візьмуться Британська Імперія і Злучені Держави Америки. Про Совети він не згадував нічого. Його слова одобрив приявний там премієр Чорчил і заявив, що в тій співпраці між Британією і Америкою важну ролю може відіграти Канада, яка тісно звязана політично і географічно з обома сторонами. МекКензі Кінґ також говорив, що Америка повинна зробити таку саму заяву відносно війни в Европі, яку зробила Британія відносно війни на Далекім Сході. Британія заявила, що колиб на Далекім Сході Америка була втянена в війну, Британія стане по її боці. Америка повинна те саме зробити відносно війни Британії в Европі, говорив МекКензі Кінґ.

В ЯПОНІЇ ЗНОВ ПОДРАЗНЕННЯ.

ТОКІО. — Після кількаднёвого успокоення, викликаного заявою премієра Японії. Коноеґо, мовляв, між Америкою і Японією можливе замирення, прийшло нове подразнення. Бо з переговорів видно нічого не виходить. Вслід за тим японські газети почали знов підюджувати населення до війни й говорити, що тільки збройний конфлікт розвяже те заплутане питання. Водночас японські власти почали горячково приготовлятись до можливого збройного конфлікту, а також розбудовувати протилетунські сховки.

ПРИЧИНИ ЗМІН В ПОЛЬСЬКІМ КАБІНЕТІ.

ЛОНДОН. — Президент Рачкевіч розвязав Польську Раду Народову, щоб опісля влучити в ту Раду польських суспільних діячів, які тепер повиходили з советських концентраційних таборів; а також, щоб позбутись інших елементів, що не мають глибоких симпатій з демократією. Остання причина заважила також в тім, що з польського міністеріяльного кабінету повиходили „ендецькі" міністри, а на їх місце прийшли соціялісти і лібералі. Тепер, як кажуть польські кола, можна буде лекше порозумітись з іншими державами, зокрема з сусідуючими з Польщею народами, з Чехословаччиною і... Советами.

БАЛТІЙСЬКІ КРАЇ ДОМАГАЮТЬСЯ САМОСТІЙНОСТИ.

ЛОНДОН. — Малі балтійські держави, Литва, Латвія і Естонія, устами своїх представників в Лондоні, заявили, що вони протестують проти німецької окупації їх земель і будуть далі боротись за повну суверенність їх держав. Вони водночас заявили, що хоч вони також вороже відносяться до Советів, які перші знасилували їхню незалежність, то проте ця ворожість ще не означає прихильности до німців. Вони хочуть самостійности, а не якоїнебудь окупації. В анґлійських урядових колах говорять, що ті держави будуть признані як самостійні і їх представники будуть трактовані на рівні з представниками самостійних держав.

АНҐЛІЙЦІ ЗАПРОШУЮТЬ АМЕРИКАНСЬКИХ КОНҐРЕСМЕНІВ.

ЛОНДОН. — Британський міністер пропаганди, Брендан Брейкен, офіційно заявив, що американські сенатори і конґресмени, які не вірять, що американську поміч анґлійці зуживають як слід, нехай прийдуть до Анґлії і самі наочно про все переконаються. Анґлійська влада, казав Брейкен, дасть їм вільний доступ до всього і покаже все, чого вони тільки зажадають.

В ПАРИЖІ ПОСТРІЛЕНО НІМЕЦЬКОГО ВОЯКА.

ПАРИЖ. — Невідомі справники пострілили німецького вояка. Це вже другий випадок нападу на німецьких вояків. Перший раз, пару тижнів тому, убили вночи, в підземній залізниці одного вояка. Тепер одного ранено. Французи тепер побоюються, що німці зроблять з 30,000 французьких закладників, яких вони арештували, як перший раз вбито німецького вояка. Німці тоді говорили, що закладників беруть на те, щоб мати ґарантію, що не буде більше нападів. Колиб напад повторився, німці грозили вистрілювати закладників. Крім цього нападу французькі саботажники ушкодили залізничу лінію, що веде з Парижа до Атлянтійського океану і внаслідок того ушкодження залізничий рух був перерваний впродовж 30 годин.

НАПІМНЕННЯ БРИТІЙСЬКОМУ МІНІСТРОВИ.

ЛОНДОН. — Премієр Чорчил дав гостре напімнення міністрови виробу літаків, Мурови Брабазонови, який мав сказати, що Анґлія не повинна помагати Советам, а повинна залишити Німеччину і Совети, нехай вони бороться до цілковитого знищення. Бо тоді на тім зискає Британія. Чорчил заявив, що такі слова шкоду приносять британським інтересам.

ТУРКИ НЕ ХОЧУТЬ ОПІКУВАТИСЬ ІРАНСЬКИМИ НІМЦЯМИ

АНКАРА. Турецькі власти відмовились заопікуватись тими німцями, що застрягли в Ірані. Німецькі дипльоматичні кола натискали на турецьку амбасаду в Тегерані, щоб вона сховала в себе пару сот німецьких громадян, які є під загрозою інтернування з боку британських властей. Турки відмовились це зробити.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить пеилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Америка і Совети

Чуємо, як президент Рузвелт хвалить советську армію і каже, що вона добре держиться і ставить німцям завзятий опір. Президент теж радіє, що вона нищить сили Гітлера. Далі чуємо, що Совети готові дістати з Америки велику допомогу, щоб могли воювати з Гітлером якнайдовше. Слухаючи цього, многим громадянам, а між ними і тим, що кровно споріднені з жертвами большевицького терору і московських окупацій, може видаватись, що отсе американський президент і уряд, а теж і громадянство, вже попирають большевицько-московських дикунів і різунів. І можливо многим з тих, що є проти Гітлера і націзму таксамо, як проти Сталіна і большевизму, крається серце, коли бачить, що ратується Сталіна і большевизм. Особливо глибоко можуть відчувати такі речі американці українського походження, бож вони найкраще знають чим є червона Москва та скільки витерпів український нарід під червоною московською окупацією. Ось тому порушуємо ту справу ще й тим разом.

Нам здається, що ті, що сидять в американськім уряді, чи є при проводі американського народу, таки добре знають ким є Сталін, та що означає собою большевизм. Очевидно, що є в Америці певна ґрупа, що симпатизує з большевиками і Советами. Є і така, що є під безпосереднім диктатом Сталіна і поводиться тут у такий спосіб, як наказується з Москви. Оті останні ґрупи, як знаємо, впливають на всі засоби, щоб Америка стала приятелем червоної Москви і большевицької системи, використовуючи тепер ту обставину, що алянти пішли з допомогою Сталінови в його боротьбі з Гітлером. Та ці впливи, на нашу думку, не заважать. Америка дасть Советам допомогу, але тільки на те, щоб вони могли воювати з Гітлером, але не на те, щоб міг вдержуватись большевизм, та щоб Сталін став паном Европи. Допомога Америки Советам не міняє основного американського наставлення до большевизму, бо американський нарід далі визнає большевизм ворогом людства, а зокрема ворогом тої демократії, яку Америка визнає і якою дорожить. Тому допомога Америки Советам не є ніяким американським замиканням очей на большевицький терор, а між тим, як віримо, і на те, що витерпіла тек Україна. Тепер іде Америці про боротьбу з Гітлером. Ось те є для неї головна справа. Та прийде час, коли вона забере слово в інших справах, як прийдеться говорити про новий лад в Европі, про ліквідацію насильств над народами. В такому випадку, коли вже Гітлер буде переможений, важко припускати, щоб вона могла дати згоду на те, щоб залишився Сталін, та щоб він міг далі розпинати і винищувати цілі народи. А далі, щоб могли існувати такі варварські імперії як Росія, що вже допустились таких страшних варварств супроти десяток мільйонів людей, як це сталось з Україною. Ось тому нам, американським громадянам з українського роду, треба працювати в тому напрямі, щоб Америка перемогла зо своїми ідеями, бо така перемога означає теж і кращу долю для України.

О. Івах.

Впливи Канади й Злучених Держав на Українців

(Для „Свободи").

Українські пересельчани у Канаді поселилися головно на фармах, на землі. І це поклало на них відповідну печать. Вони й далі займаються тім, чим займалися у старім краю. А що на фармах поселювалися вони звичайно великими громадами, то й могли на довгі часи зберігати свої питомі українські традиції та звичаї. Є, наприклад, у провінціях Манітобі, Саскачевані й Алберті такі чисто українські кольонії, де на тисячу українців припадає тільки дві-три родини неукраїнського походження. А навіть і по містах та місточках Західньої Канади є розмірно так багато українського населення, що українці могли розвивати своє культурно-суспільне життя на українському тлі та велику скалю. От хоч би й в самому Винніпеґу, що десята особа населення — то українець. Але що й українське міське населення постійно підсилюється людьми з фармів, то й воно ще не зовсім пересякло міщанськими прикметами.

Саме тому, що українці в Канаді живуть головно на фармах, особливо в Західній Канаді, вони часто роблять на американських українців таке враження, що вони замало підприємчиві та почасти наївно непорадні, особливо серед гамірливого мійського життя. Тому то, коли поїде який канадійський українець на кілька літ до Злучених Держав на роботу у великім місті, а потім загостить до Канади, то звичайно розводить руками та каже: „Алеж то у вас, у Канаді, все ще якось так по старому та повільно йде! От у нас — то все просто летить бозупинно...!"

Та проте таки не одного українця, що виїхав до Злучених Держав навіть і на сталий побут, всетаки, час від часу, щось прямо таки тягне до Канади — до отих великих ґуртів українців у Канаді, серед яких, як сказано, ще живе так багато старокраєвих традицій. Не один такий українець навіть признається, що таки любить спокій та повільність канадійського життя. Або й скаже, що там, у Злучених Державах, серед 130 мільйонів, почувається він часом нічим іншим, а тільки маленьким маковим зерном... Але поверне такий українець назад до Злучених Держав і побуде там щедовше, то як приїде знов у гості до Канади, то вже навіть і ґрупи якось-то випне вперед та пічне канадійським українцям розказувати, яка то Америка велика, могутня та багата... Вже утотожнює себе з великими Злученими Державами, і канадійців бачить мало що не ліліпутами... Воно доходить часом у декого аж до такої чваньковатости, що це зачинає і неприємно дражнити канадійських українців.

Канада — то переважно ще країна рільнича, а Злучені Держави вже стали країною головно індустріяльною. Оця різниця й витискає відповідну печать і на канадійських та американських українців. Канадійські українці ще й надалі мають прикмету переважно людей рільничих, а американські українці вже більше набралися прикмет міщан та американської підприємчивости.

Так є, що українські пересельчани в Злучених Державах попали переважно до робіт по фабриках та копальнях. Значить, до міст. І згодом привикли до мийського життя. Знову мійське життя більш рухливе, підприємчиве, метушливе. Серед такого життя тяжче й зберігати старокраєві традиції. Сильний вплив міста відразу наложив свою могутню печать і на їх дітей. Діти скоро перехопили на англійську мову. І тому навіть й українські часописи в Злучених Державах позаводили в себе сторінки або додатки англійською мовою для молоді, чого українські часописи в Канаді ще й досі не потребують робити. Українська мова зберіглася серед американських українців головно тільки серед найстаршого покоління. А в Канаді інакше.

При цьому треба мати на увазі, що на канадійських українців має значний вплив і те, що в Канаді є їх понад 400 тисяч. А коли взяти під увагу, що в цілій Канаді є тільки понад 11 мільйонів населення, з яких ще понад три припадає на канадійських французів у провінції Квебек, то канадійські українці становлять розмірно поважну силу, особливо в Західній Канаді. З канадійськими українцями поважно числиться й канадійський уряд, а як брітійські громадяни, вони вже мають деякий вплив і на політику державних мужів Брітанії.

Гора МеКінлі в Алясці найвища гора на Північно-Американськім континенті.

ЯК РОЗУМІЛИ СВОЇ, А ЯК АМЕРИКАНЦІ?

В „Свободі" з 21. серпня б. р. були подані на новинкарській стороні відомости про те, що сталося у Львові дня 30. червня б. р. у салях Товариства „Просвіти", на зборах українців Західніх Земель України, де проголошено відновлення української державности, як теж встановлення української влади „волею українського народа". У новинці подано далі про те, що митрополит А. Шептицький видав пастирський лист, в якому зазначує, що „з волі Всевишнього і Всемилостивого Бога в Тройці Єдиного зачалася нова епоха в житті Державної Соборної Самостійної України", та що Народні Збори, що відбулись у „Просвіті" проголосили ту історичну подію.

Ту новинку, в якій, як знаємо, подано далі імена Степана Бандери і Ярослава Стецька, як представників української влади, одержано з Швайцарії, від представника такої держави, якої дипльоматична місія урядує в Швайцарії й яка є виразно по стороні Аліянтів. Надіслані інформації подали ми **дослівно, без найменшої зміни**, як теж без коментарів, бо ніяких коментарів не подав той, що ті інформації переслав. В тій новинці було тільки зазначено, що є „пропуски", але „незалежні" від того, що ті новинки переслав.

Передруковуючи ось ті новини, ми завважили те, що в цілій новинці нема ніде ні одного слова згадки про німців і німецьку армію, а тільки про те, що „Божою волею" і „волею українського народу" відроджується знову Українська Держава. Далі було для нас важне те, що німецька влада арештувала декого з тих, що в такий спосіб проголосили відродження української державности, перебираючи владу у свої руки, не питаючи дозволу німців. Не маючи ніяких інших відомостей і не знаючи, що діється на українських землях, а тим самим не маючи змоги сказати певне й остаточне слово про згадані події. ми виходили з того заложення, що це є природне явище, коли український нарід проголошує відновлення української державности в хвилині, коли українська земля позбувається окупанта, хочби навіть це було в обличчі другого наїздника. Особливо, як от у даному випадку, коли таке проголошення не звязується ні словом з німецьким походом і гітлерівським „визволенням", та коли новий окупант заминає до тюрми, чи усуває від влади, тих, що ось так встановлюють владу „українською волею", навіть, колиб та воля була виявлена в такий спосіб. який нам не є до вподоби. Колиж ось таке поступовання знайшло ще благословіння з боку митроп. А. Шептицького, то ще йте заставило нас думати, що там діються якісь важні події, про які принаймні треба поінформувати загал, особливо, коли інформації про ці події пересилає нам авторитетне джерело дипльоматичний представник держави, яка тішиться в Америці визнанням і прихильністю.

Ось та наша новинка відбилась широким відгомоном, що зовсім природне. Як ми, так і ріжні інші коментатори, не можуть покищо висказати рішального слова про ці події. Але проте всетаки відчувають, що навіть в тих так трагічних і складних обставинах, в яких тепер опинилась Україна, український нарід намагається вийти з цеї трагедії з національною честю. Як воно далі буде, не знаємо. Але саме та новинка може вказувати нам на те, що є в краю чинники, ні не хотять, щоб світ відчував чи розумів, що український нарід погодиться з якоюсь окупацією, в тому випадку з німецькою, та що приймається відновлення „з ласки Гітлера" чи щось подібне. Дотого, ось те проголошення у Львові сталося тоді, заки ще могли вдійти на українську землю Гештапо, бо в хвилині, як тільки відступила большевицько-московська влада, а не прийшла ще німецька політична влада. Значить, що осталося це в моменті, коли український нарід міг ще мати сяку таку вільну волю. А це теж важне. Але чи так усе є, як нам видається, ми не маємо покищо ніяких засобів про це переконатись. Так ми ті справи розуміли, а як розуміли інші, то для повноти образу подамо важніше з того, що подала про це скрентонська „Народна Воля", а також, що подала А. О'Гер МекКормик в „Ню Йорк Таймс". Як знаємо, то А. МекКормик знає добре Галичину і Карпатську Україну, на якій перебувала в її трагічних часах, як теж і українські відносини, а европейські зокрема, за яке то знання дістала не давно особливе відзначення.

Що написала „Народна Воля"?

„Народна Воля" в редакційній статті п. з. „Українські „Квізлінги" зголошуються" (ч. 93, здня 23. серпня 1941. року), пише між іншим наступне:

„Недобитки так званих „націоналістів" з ОУН, використовуючи завоювання західних українських земель німецькою мілітарною машиною, зголошуються до послуг завойовника. Не можемо сказати, навіть, що вони зголошуються по владу на українській землі, бо неюю Гітлер не буде ділитись з ними напевне. Зрештою першим актом справжньої влади українського народу мусілоб бути усунення чужої окупаційної сили з української території. Бодай поставлення такої вимоги. Про те, очевидно, нема навіть натяку. Є тільки велика охота відіграти ролю українських „квізлінгів" при Гітлері і погратись „державною владою" за плечима німецької армії.

„Чому ми кажемо „квізлінги", а не „патріоти"? Тому, що патріоти, які справді бажають волі свому народови, не будуть накладати з напасником, що завоював їхню землю. „Квізлінги", навпаки, прагнуть чужого завойовника, щоби він дав їм свою силу і зробив їх владою.

„Націоналістичне встановлення „влади" у Львові є малпування фашистських методів до тої міри, що це моглоб бути смішним, якби не відносилось до нашого рідного народу і рідної землі. Невідомий нікому націоналістичний вожака, що не всплів ще навіть переїхати з Берліна до Львова, проголошує сам себе з-віддалення берлінської столиці проводом „з волі народу", декретує створення „краєвого уряду" з якимсь Стецьком на чолі і обіцяе ласкаво українському народові всі державні блага, включно до „заспокоєння всіх його потреб"...

„...Ціла справа не так обурююча, як жалюгідна. У конкоторого народу є свої „квізлінги", мусять вони бути й між українцями. Але це не страшне, бо поза ними й окремо від їх діл — живе український нарід, що змагається за своє життя.

„...На українську еміграцію за океаном спадає важний обовязок свідчити скрізь, що боротьба українського народу за державне самовизначення на своїй землі не має нічого спільного з теперішніми й будучими ділами націоналістичних „квізлінгів", ані у Львові, ані в Києві".

Що пише про те саме „Ню Йорк Таймс"?

В „Ню Йорк Таймс" з дня 1. вересня 1941. пише про події, передані згаданою новинкою „Свободи", А. О'Гер МекКормик між іншим таке:

„Ще не минуло два роки по розчленованню Польщі Німеччиною в порозумінню зо Сталіном, а вже складають Польщу докупи наново. Німці не тільки відібрали від Росії землі, які вона забрала від Польщі, так, що тепер уся давна польська територія є тепер у їхніх руках; вони ще минулого місяця прилучили до Польського Генерального Губернаторства навіть Галичину.

„Це є одна з найцікавіших подій німецької війни з Росією.

„Це означає, що польська Україна, яка згідно з німецькими заявами не повинна ніколи належати до Польщі, прилучується тепер на прямий приказ Гітлера до Польщі, як німецької провінції. Це рішення в справі польської України наступило саме тоді, коли німецькі війська входять в глиб російської України з очевид-

(Докінчення на стороні 3-тій)

Д. ІВ. ГРУШКА.

ДВІЧІ ОХРЕЩЕНА

Повість з часів кріпацтва.

(3)

— Хіба ти приказував мірошникові присилати свою дочку? — спитав його старий князь. — Я дарував йому льготу, а до тогож за його вірну службу поступався видати йому вольну.

— Не твоє діло; — огризнулась княгиня. — Жорж (так звали князенка) сам знає, що робить.

І князь змовк. На порозі показалася Ганнуся і уклонившись низько дожидала панського приказу.

— Ти чия? — спитав панич.

— Мірошникова, ваше сиятельство! — відповіла Ганнуся сміливо.

— Молодець дівка! — похвалила княгиня. — А хочеш бути горнишною?

— Як ваша милость прикажете! — відповіла Ганнуся. — Я ваша кріпостна і повинна слухати вашого приказу!

— От і хорошо! — сказала її весело княгиня. — Ступай же у дівочу, та поклич сюди економку!

Ганнуся уклонившись вийшла, а в слід за нею на порозі появилась економка.

— Жозефіна! — гукнула княгиня. — Видайте новій горнишній одежу, та запишіть у книгу дворових: Галочкою Мірошниченковою...

— — — — — — — — — —

Того самого дня пани ждали до себе гостий і по всему двору і у будинку кипіло, як у котлі. Челядь уся була повбирана по празничному, а у кухні, так вам як у салгані клекотіли горшки та каструлі з різною стравою. Ганнусю теж одягли по панському. Пани все ще сиділи за чаєм і спорились то за Казиміра, то за Варшаву, а князенко дивлячись у вікно, мугикав якусь пісню.

— Що прикажете робити, ваше сиятельство! — спитала Ганнуся переступаючи поріг.

Князенко глянув і обімлів. Перед ним стояла не та Ганнуся, яку за хвилину тому назад він бачив у старенькій запасці, а статна як тополя і мов вимальована красуня. У очі засяяли очи, як у хижого звіра; він не розглядав, а прямо їй у очима. Ганнуся не смутилась, дивилась йому в вічі прямо і гордовито.

— Слухай, Ганно! — перша озвалась княгиня. — З цего самого часу ти будеш зватись не Ганною, а Галочкою. І як хто кликне тебе Галочкою і ти не обізвешся, або хто назве Ганною і ти озвешся, то знаєш, як я караю?

— Знаю, ваше сиятельство! — відповіла вона уклонившись.

— А тепер ступай у передню та скажи економці, що я назначила тобі роботу! — І Галочка уклонившись вийшла...

Вечоріло. Будинок мов якими чарами світився ріжнокольорними огнями, а челядь мов ті комашки кишала по будинку і по садку, де вже було чимало гостей.

Князенко сидів у своїй комнаті, а Галочка, яку економка назначила подавати йому чай, стояла біля порога.

Важко було у неї на душі. Вона згадала свого безталанного батька, закатованого панськими гайдуками, маленьку похилу землянку, де вона зросла, де вихохалась як квіточка у грядці; їй хотілось вирватися на волю із того душного будинка, котрий душив її як могила; їй хотілось плакати, та серце так закаменіло, що вона стояла як мармурова кукла.

— Що це — зарепетував князенко не своїм голосом. — Гей! Доїзжачий! Сюж мить дознати, що там таке!

Комната вся освітилась червоним світлом, а у вікно видно було, як іззаз слободи піднімаючись до самого неба показувалися огняні язики.

Зуздрівши пожежу Галочка у думці творила молитву, дякуючи Цариці Небесній, що вона починала слати свій праведний гнів на голови батькових катів.

Незабаром доніс отаман, що у млині не було мірошника як зерно випало з коша, то від швидкого ходу занялась снасть, а від неї весь млин.

— Тягни мірошника на конюшню! — знов закричав панич. — Триста батогів йому, старому собаці!

— Ваше сиятельство, — обізвався отаман, — мірошника знайшли у сінях, він Богови душу віддав!

— Ах! — почувся крик. Князенко озирнувся. Галочка лежала серед хати зомлілою. Він кинувся до неї як хижий вовк на звязане ягня, забувши, що вона мало не мертва, забувши про пожар і про те, що її сердешний батько лежав мертвим. Очи його засяяли, губи затряслись і він готов був кинутись і на сю нещасну жертву, як за дверима почувся голос економки.

— Жозефіно! — гукнув він. — Прибери її!

І економка тихенько вивела Галочку з хати.

Зоставшись на самоті князенко бігав по комнаті розлючений як звір по клітці, доки знов не углядів пожежу.

— На конюшню! — знов зарепетував він у вікно. — Тягнім всіх тих, хто жив біля млина і по сто батогів кожному!

І отамани кинулись сповняти панський приказ.

Пожар затух і на слободі все стихло. А з панського будинка чутно було, як ревла музика та пяні гості вистукуючи закаблуками витанцьовували мазура. І як не ревла та гучна музика, як не репетували пяні гості, алеж не мусіли заглушити того роздираючого душу крику, який було чутно з панської конюшні, де ні в чім неповинні мученики підплювали кровю. І ніхто з гостий не озвався на той пекельний крик, тільки десь далеко за Дніпром жалібно відгукувалась луна...

Далеко за північ об третіх півнях у панському дворі все стихло як на гробовищі, тільки над Дніпром гуркотів грім, та із-за навислої над будинком чорної хмари ясно світила блискавка.

— Ну, Галочко, пора паничеві постіль слати! — промовила економка позіхаючи.

(Дальше буде).

НА РІЖНІ ТЕМИ

ПРИРОДНІ СОЮЗНИКИ

„Ню Йорк Таймс" подав о-ноді довшого листа від ню-йорчанина Джарвиса Кромвела, котрому сама редакція дала наголовок: Росія вважається природним союзником.

Не сказано навіть, чим союзником. Само собою розуміється, що Америки.

У подібному тоні говорять і інші ґазети. Це є звичайне розуміння заграничної політики серед американців. Україна для цього розуміння частина Росії.

ЧЕРЕЗ МУХУ БОРЩУ НЕ ЇСТИ?

Деякі трудноші має ця опінія зпричини політичного й суспільного устрою в Росії, себто її комунізму, котрому американська публична опінія так загально противиться.

Як видно з листа Джарвиса Кромвела, рятує американську опінію з цеї ситуації Гітлер і націзм. Як каже Джарвис Кромвел, щоб не закидати совєтському режимові, йому не можна закинути цькування проти інших народів. Мовляв, у російських школах учать пошанування для всіх народів світа. Зате в німецьких школах націстичний уряд приказує навчати погорди або ненависти до інших народів.

Таку службу сповняє націстична наука про національну вижчість німців тому самому німецькому народові. Це немовби бумеранг, це воєнне оруддя австралійських дикарів, що викинене з рук на ворога, не лише шкодить ворогові, але й, вертаючися, звідки воно вийшло, може наробити викидаючому стількиж саме біди.

НІС ВОВК, ПОНЕСЛИ ВОВКА

Приходить вістка з Ріо Де Жанейро, столиці Бразилії, що бразилійський уряд заборонив видавання 37 чужинецьких ґазет.

Вістка додає, що між забороненими часописами є: 13 німецьких, 2 італійські, 3 японські, 1 мадярська.

Як легко догатитися, ці часописи ширили тоталітарну ідеольоґію. Тепер самі перші впали жертвою цеї ідеольоґії.

АМЕРИКА Й „ҐІТЛЄРІВСЬКИЙ МИР"

Американський Інститут Публичної Опінії зробив перегляд публичної опінії в Америці в справі замирення з Гітлером. Каже, що американці нині на 58 процентів противляться замиренні з Гітлером.

Ґазети стверджують, що цей Інститут звичайно правильно показував стан американської опінії, а становище американців до замирення з Гітлером уважають доказом, що Гітлерівська пропаґанда в Америці потерпіла повну поразку.

ЗНОВУ АМЕРИКА Й РОСІЯ

Між питаннями, які ставили допитувачі Американського Інституту Публичної Опінії, було одно, дуже маркантне:

„Чи ви були би за миром, якби Німеччина запропонувала його на тій основі, щоб вона задержала собі лише території, добуті від Росії, а віддала назад Францію, Скандинавію й інші добуті краї?"

Це питання відноситься до України, хоч України пойменно не згадує. Воно немовби питається американців: чи згодилися би ви на те, щоб Німеччина віддала всі добуті в тій війні краї, а задержала собі Україну?

За таким миром заявилося на кожну сотку допитуваних 34 особи, 8 не здецидувалися, а 58 заявилося виразно проти.

Ще багато мусять працювати прихильники такого мира, щоб підігнати ці 38% до більшости принаймні 51%. Взагалі не знати, чи таке можливе.

НЕМА ДУРНИХ

Доносять зо Стокгольму, столиці Швеції, що німецькі симпатики вели там через два місяці пропаґанду за добровольцями до німецького війська.

До двох місяців пропаґанди німці найшли в Швеції аж... десять добровольців. З них два покинули рядя, як лише довідалися, що їх повезуть не до Фінляндії, а на Україну.

Дивно: невже не знають, що Україна багато багатший край, ніж Фінляндія, що на українськім Поділлю хліб росте на кіллю, а ковбасами й плоти городжені?

БЄТЬСЯ В ГРУДИ?

Совєтський маршал Ворошилов виголосив радіову промову до ново сформованого польського війська в Росії й в цій промові запевняв поляків, що першим вислідом перемоги російських військ буде створення польської держави. „Світ винен довг глибокої вдячности польській державі", говорив Ворошилов, бо вона від першого дня націстичного нападу до нині спокійно й невмолимо опирається звірським націстичним гордам".

Невжеж маршал Ворошилов хотів тими словами робити якісь дотинки одній іншій державі, що через довгий час по першим націстичним нападі накладала з націстами?

ПОЛЯКІВ НА УКРАЇНУ

Завдяки російським уступствам польські вояки будуть тепер мати нагоду воювати з Росією проти Німеччини за відбудову Польщі.

Тимчасом і Німеччина не від того, щоб показати полякам добру волю. В одним націстичним журналі появилися обрахунки, що населення в тих провінціях Польщі, що підчас німецько-російського братання були під німецькою окупацією, є більше населення, ніж у тих бувших провінціях Польщі, що були тоді під російською окупацією, і заповідає, що німецький уряд переселить у ті, рідше населені околиці, німців з Німеччини й поляків з корінної Польщі.

ЧИ ТАК РОЗУМІТИ?

Подає польський часопис з Ню Йорку, „Нови Свят", що Німецьке Новинкарське Бюро доносить, що ґенерал Антонеску дав свою згоду на створення в Румунії українських відділів під командою барона фон Дельвіґа.

Каже „Нови Свят": Невжеж українці до того ступня засліплені, аби служити під розказами такого „українця"?

Невжеж, скажу, мали би ці слова „Нового Святу" значити, що якби так замісць німецького барона командантом установлено справжнього українця, то „Нови Свят" формуванні українських відділів не дивувався би?

ПРИЗНАЮТЬСЯ?

„Для чого йдемо з Росією?" — питається себе самого „Нови Свят" і відповідає собі: „Бо націзм.., є грізнішим небезпеченством для вільних установ і народів".

А хто поміг націзмові зрости в таку силу, як не Польща ганебної слави пактом між диктатором Гітлером і диктатором Пілсудським?

З МУЗИКИ

КОБЗАР - БАНДУРИСТ ВАСИЛЬ ЄМЕЦЬ.

Часописи подають, що в короткому часі зачне обїжджати українські громади Василь Ємець, відомий український кобзар-бандурист. З цеї нагоди вартує пригадати дещо з життя цього українського мистця.

Василь Ємець народився в селі Шарівці, Богодухівського повіту, на Харківщині. Батько його любив музику і сам грав трохи на скрипці.

Вже з дитячих років Василь Ємець мав замилування до музики. Тужна сопілка кривого Миколи Скочила, його сусіди, співи хлопців та дівчат, троїста музика, що вигравала на весіллях, співи прощаючих село рекрутів — все це ділало на музичну уяву малого хлопця.

Але його цілковито полонила музика сліпих кобзарів, що все були дорогими гістьми в його батьків.

Сльози матері, поважний вираз його батька, надзвичайна постать кобзаря, обвішаного торбами, спів про минуле під ніжні душу проймаючі звуки кобзи — все це так ділало на малого хлопця, що він впрост забувся, робивсь мовчазним, а глибокий сум захмарював його дитяче обличчя.

Батько вже з перших кляс ґімназії купив йому мандолінy, ґітару, балалайку, бо того хотів малий Василь. Але не зважаючи на успіхи на цих інструментах (грав сольо вже в ґімназіяльній орхестрі), він не чувсь вдоволений з тої музики і мріяв про кобзу. Читання Кобзаря Шевченка, захоплення минулим, траґедія змосковленої України й бажання для неї працювати лише скріпляло його мрії. І от без відома батька, на власно запрацьовані гроші, Ємець купує бандуру. З цеї хвилі вже ні один сліпий кобзар не минав хати ґімназиста, що грає на кобзу. Ради неї він нераз і занедбував ґімназіяльну науку забуваючи.

В перше Ємець виступав на сцені 6. грудня, 1911. року (ст. ст.) в місті Охтирці, на Харківщині. За це за малим не був викинений з ґімназії. З цього часу він вже не розлучувався з бандурою. Вривсь і удосконалювався сам та вчив других. Перших учнів мав ще будучи в ґімназії.

В літі 1913. року заходами Миколи Богуславського — великого українського патріота, що за власні гроші купував бандури для козаків — іде до нащадків Запорожців на Кубань і там в Катеринодарі закладає першу Кобзарську Школу. Разом з тим провадить українську пропаґанду, освідомляє козаків. Наслідки тої пропаґанди були такі, що кобзарство незвичайно поширилось на Кубані і повстали цілі орхестри кобзарів.

По двох роках в Харківському університеті, після участи в підготовці і переведенню української демонстрації проти заборони святкувати память Шевченка, примушений перейти до Московського імператорського університету.

Тут в осени 1914. р. виступає на Всеславянському концерті, репрезентуючи Україну. І тут вчить грати на бандурі, але не забуває і за свою власну музичну освіту, вчащаючи на лекції італійського професора Максиміліяна Поллі.

Року 1916. грає в московським великим Імператорськім Театрі на концерті-ярмарці в користь покликаних на війну. Після концерту в память славного українського оперового артиста Алчевського в найбільшім московськім щоденнику „Русское Слово" Ємця вперше названо віртуозом.

По університеті в осени 1917. року вчителює в Дівочій Ґімназії в місті Сосниці, на Чернигівщині. Та розпочалася між Москвою і Україною війна і Ємець добровольцем вступає до Української Армії. В р. 1918. за Гетьманщини, організує в Києві першу кобзарську Капелю „Хор Кобзарів" і виступає з нею в театрі „Берґоніє".

Року 1919. безплатно концертує для війська по обох боках Збруча, одночасно дакучи виступи для цивільного населення. Цю працю на фронті Ємець якийсь час виконував з директором Львівського Українського Театру, Йосипом Стадником. За неї урядом був нагороджений Орденом Залізного Стрільця.

Працює він для поширення кобзарської справи і літературно. Його перша стаття „Відродження Бандури" була надрукована в тижневику „Сніп", в 1912. р., що видавав у Харкові відомий український патріот і самостійник бл. п. Микола Міхновський. Не покинув він писати за кобзарське мистецтво й на чужині. Року 1920. вийшла в Берліні його книжка „Кобза та кобзарі". Писав він за наше народне мистецтво і в чеській та французькій мовах.

На еміґрації почавнаючи з 1920. року Ємець починає виступати перед чужинцями. Він захоплює їх своєю грою, піднесчи перед ними на велику височину українську культуру.

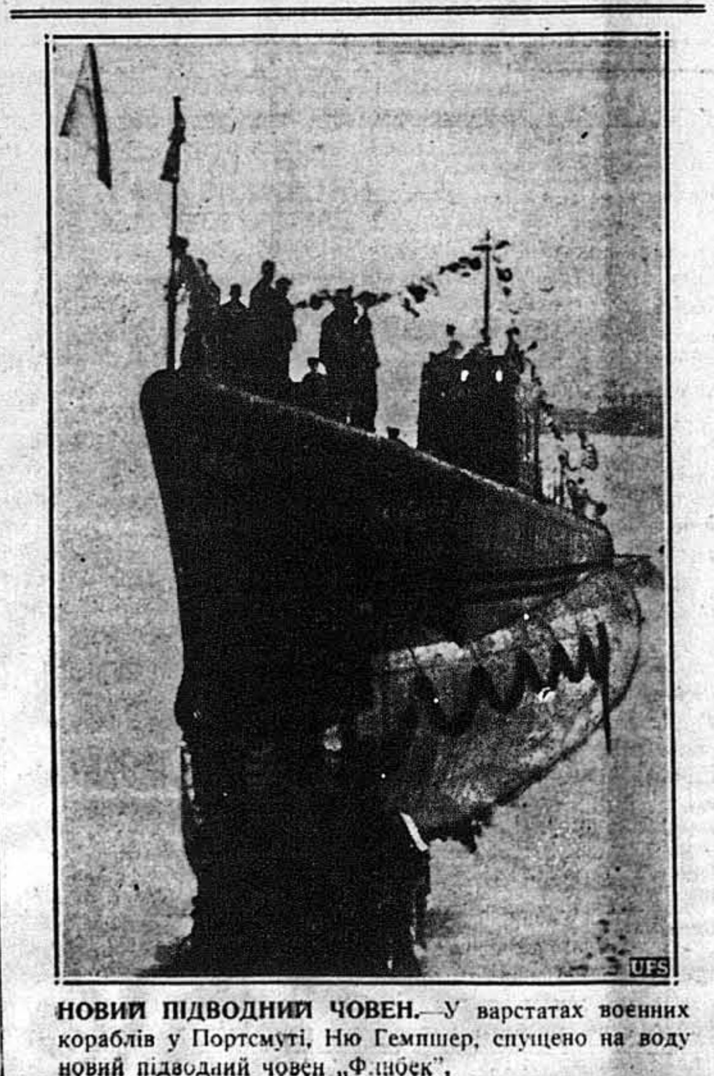
Для побільшення своєї музичної освіти, Ємець якийсь час студіює в празькій і Берлінській консерваторіях а диріґентуру проходить у музичного педаґога помічника, славного диріґента Кошиця, — проф. Платоніди Росіневич-Шуровської. І на еміґрації вчить гри на бандурі на курсах в Празі і в Подєбрадах, де має до 60 учнів. Мав учнів і в Парижі. Виступаючи в Чехії не забуває і за рідне Закарпаття. Обїздить його від Ясіня до Пряшева, даючи аж 40 концертів. Своїми виступами вносить цілу революцію в москвофільські осередки.

Не має майже країни в Европі, куди б не завітала Ємцева кобза.

В 1934 р. з великим успіхом взяв участь в конкурсі артистів в Парижі Жюрі на чолі котрого стояв Брен, складалось з композиторів, професорів музики як от. Давід, Ріера, Леві, диріґент найбільшої симфонічної орхестри Поле та багато інших. Ємець був одним з артистів, якого принято до участи у виключно французьких концертах музичного товариства „Ла мюзік пур тус", як про це писала Паризька музична газета „Лє Нувель Мюзікаль" 1934 року.

Великою честю для нашого музики було виступати в одному з найбільше аристократичних сальонів Парижа, перед французькою родовою аристократією, куди звичайно запрошують лише видатних артистів. Але найцікавіший виступ в розумінні гри перед найбільшою музичною елітою це був виступ для французьких артистів, співаків і музиків, що мав місце в будинку федерації французьких артистів. Він приніс нашому артистові великий успіх, а українському мистецтву — добру славу.

Перед приїздом до Америки В. Ємець концертував у Канаді, яку обїхав від океану до океану.

НОВИЙ ПІДВОДНИЙ ЧОВЕН. — У варстатах воєнних кораблів у Портсмуті, Ню Гемпшер, спущено на воду новий підводний човен „Флибек".

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЗАХОВАТИ КНИЖКИ І РІЧНИКИ ЧАСОПИСІВ!

Доношу редакції „Свободи", що я маю 8 річників „Свободи" і „Юкреінієн Віклі", які хотів би десь передати, щоб це переховати до того часу, коли їх буде можна вислати до рідного краю, чи зужиткувати тут на якусь добру потребу. Маю теж і певну скількість українських книжок, які теж хотів би передати. Все те є на фармі, віддаленій яких 50 миль від Ню Йорку.

При тій нагоді хочу сказати, що булоб добре пригадати нашим людям, щоб заховали річники українських газет та українські книжки, бо там в краю большевики все повинищували, то такі книжки і газети придадуться для бібліотек чи для інших цілей.

А. Нагребецький,
Ню Йорк, Н. Й.

Шість европейських країв має кольоніяльні посілости в Африці. Ними є: Англія, Франція, Італія, Бельґія, Еспанія і Портуґалія.

У Злучених Державах продукується коло 57,667,000 бушлів фасолі соя річно.

Як Розуміли Свої, А як Американці?

(Докінчення зі сторони 2-гої)

ним пляном прилучити до Німеччини цю найбагатшу країну Совєтського Союзу та ужити її як базу постачання та випаду до дальших підбоїв. Це що сталося з Галичиною, може бути свого роду покажчиком тих плянів, які має Гітлер відносно цілої України.

„Перші вістки про ці події прийшли з Берна до українського щоденника „Свобода" й польського „Нови Свят", що друкуються в Америці. Згідно з тими донесеннями в дні 30. червня, цебто тоді, коли Львів опустили москалі німцями, відбулися величезні збори для проголошення української незалежности. Лідерами того проголошення, яке рознесла львівська радіостація, були Ярослав Стецько й Степан Бандера, про яких подається, що вони є визначними членами Орґанізації Українських Націоналістів. Ці донесення подають, що нову державу поблагословив поважний віком і улюблений Митрополит, архиєпископ Шептицький, про якого смерть доносили по захопленню Львова большевиками; православний архиєпископ Полікарп та інші релігійні провідники.

„Чи це був спонтанний відрух, чи це було спочатку одобрене німцями, цього не знаємо, але кожний журналіст, що шукав за тим, якими почуваннями живе нещасний Львів, може засвідчити, що там існував експльозивний рух за встановлення самоправної України. Можливо, що тепер зрив був надто спонтанний, бо як тільки німці сильно укріпили свою владу, зараз взяли Стецька й Бандеру під „почесний арешт", а витак вивезли з краю за це, що спроби створення незалежної України були „передвчасні". А як передвчасне це було для німців, можна пізнати по поспішним перенесенню зверхности над Західньою Україною до Варшави, де вона була передше, з тою великою ріжницею, що ця зверхність є тепер в німецьких, а не польських руках, а німецька мова є офіційною мовою як для поляків так і українців..."

ДОМАГАЮТЬСЯ ГРОШЕЙ НА НОВІ ПОВЗИ.

ВАШИНГТОН. — Роберт П. Петерсон, підсекретар війни, заявив, що департамент війни буде домагатися від Конґресу одного біліона долярів на виріб нових повзів та проти-летунської й проти-повзової артилерії.

ЧИ ВИ ДУМАЄТЕ ПЕРЕПРОВАДЖУВАТИСЯ НА ІНШЕ МЕШКАННЯ?

Якщо думаєте змінити свою адресу, просимо повідомити нас наперед, коли почнете жити на новій адресі, щоб ви не втратили якого числа ґазети, котре може мати щось цікаве або важне для вас або вашої родини. Просимо не ждати до останньої хвилі. Просимо не переказувати нічого почтареві. Найкраще виповнити оцей блянкет, подаючи доконче стару й нову адресу та число відділу, якщо ви є членом У. Н. Союзу, та вислати це в листі до адміністрації „Свободи".

Число відділу ________________

Імя й назвище ________________

Стара адреса ________________

Нова адреса ________________

Почта ________________

ТРУТИНА В КОРМАХ

Причиною псуття кормів або розвитку в них трутин, є маленькі грибки, корті потребують поживи і длятого розвиваються і ростуть найлекше в звичайних наших стравах. До кормів дістаються вони з повітря, зо стін мешкання і бруду на нашім тілі.

Молоко є найліпшим для них кормом і тому розвиваються в нім дуже скоро. Одною з таких трутин є молочний квас, завдяки якому молоко кваснiє. Цей квас одначе не є трутиною для дорослих осіб, але є шкідливим для малих дітей.

Коли молочний квас дістанеться до слабого шлунка дитини, містячіся в нім грибки розвиваються дуже скоро в шлунку і витворюють величезну кількість трутин і викликують такі прояви як: бігунку, водничте, видаюче поганий запах випорожнення, сухий язик, синість шкіри, роздраження і загальне ослаблення. Якщо засягається поради в лікаря на таке затроення досить скоро, то дитина може виздоровіти, одначе ця недуга полишає на довго свої сліди. Організм дитини по такій недузі є довго ослаблений і податний до недомагань в органах травлення.

Якщо дитини, по затроенню кормом належито не доглядається і відкормлюється, то може в неї вивязатися англійська слабість, кривуха, золзи (шкрофули) а навіть сухоти. Треба памятати про це, що не саме гарячо викликує в дитини літню недугу, але нечисте, затроене молоко й інші корми, довго пережовувані і належито не хоронені перед мікробами (заразками).

У літній порі належить передовсім вважати на поживу немовлят, аби оминути розвиток літньої недуги. Коли в дитини пічнеться бігунка, треба не давати їй жадного корму через кілька годин, перечистити кишки і давати переварену воду. Найчастішою причиною бігунки в немовлят є давання за багато корму на раз, за скоре поликання (глотання) й невідповідний склад молока або нездорове молоко.

ЛІКАРІ, ЩО ЗАРОБЛЯЛИ МІЛІОНИ І ІНШІ, ЯКИХ КАРАЛИ СМЕРТЮ

Звання лікаря в клясичній старині було дуже, як здаеться, визначне. Знайдено рахунки, з котрих показується, що римський лікар Чарміс зажадав від замісцевого пацієнта дрібницю, бо лиш 100,000 золотих. Римський історик Пліній пише, що лікар Клеомбротус одержав від короля Антіюха з вдячности за вилікування його округлу сумку 100 талантів, що виносить понад міліон золотих. Також славний Каліф Багдаду Гарун аль Рашід, щедро обдарував свого надворного лікаря і приятеля Гавриїла Батішую, котрий одержував 20 тисяч золотих а осібно 13 тисяч золотих, а поза це каліф казав йому в день Нового Року доручити дарунок, вартости 50,000 золотих.

Вже дуже вчасно існували в Греції уряди міських лікарів, т. зв. архіатрів, котрі заробляли по 20,000 золотих річно. Шпиталями були тоді святині Осклепіоса, до до котрих золото напливало ручаями. Від висоти дарунку залежало неначе належне вилікування, а хто не чув полекші в своїх терпіннях, той платив тим більше охотно, бо чемні написи на табличках звертали йому увагу на те, що його очікує, якщо божеству не зложить відповідної жертви. Хто мало міг заплатити, той вже цілком не мав виглядів успішного лікування.

Часто одначе зо званням лікаря получене було ризико. Так, наприклад, Олександер Великий, македонський король, розгнівавшись, засудив на смерть свого надворного лікаря, хоч він цілком не був винен смерти його приятеля Гефестіона. Бо в часі недуги, без відома свого неприявного лікаря Ґлявка занадто багато зїв всяких страв при столі і внаслідок цього помер. Ґлявка розпято за це на хресті. По упадку Риму наступили для лікрів часи біди. Доперва в середних віках слава лікарів віджила знова в школі лікарських наук у Салерно, а надворні лікарі римських панів занимали високі становища. Катерина Медічі, по чотирнацяти літах подружого пожиття, не мала дітей. Завдяки штуці Фернеля породила опісля 10 дітей. Ферней одержав за кожний порід, крім численних дарунків, іще гонорар у висоті 10,000 дукатів.

Англійський лярингольоґ, що лікував на рака німецького наслідника престола, а опісля цісаря Фридерика III., одержав гонорар у висоті 13,000 фунтів.

ТАРЗАН, ч. 394. Розпучлива акція.

Дівчина нетрів була сильніша, ніж на це вказувала ніжна її фігура. Вона кинула хлопцем понад голову малп.

Всі малпи свої очі повернули за летячим в повітрі хлопцем. А Тарзеля скористала з цього і, розтрутивши дві малпи, сама вискочила з перстеня.

Том за той час впав на купу ріща. Він ще не зорієнтувався, що з ним діється, як Тарзеля схопила його впоперек і разом з ним скочила в нетри.

Вискочивши на вільне місце, Тарзеля відкинула хлопця вгору, щоб він схопився за гиляку. Та в тій хвилині надбігли малпи, та сягнули за хлопцем лапами.